# PLÂNGEREA ÎN FORMAT ELECTRONIC CA ACT DE SESIZARE ÎN VEDEREA ÎNCEPERII URMĂRIRII PENALE PRIVIND SĂVÂRŞIREA INFRACŢIUNII

## THE COMPLAINT IN ELECTRONIC FORMAT AS A NOTIFYING ACT FOR THE INITIATION OF CRIMINAL PROSECUTION ON COMMITTING OF A CRIME

**DONICĂ Ina,**
doctorandă, USM

**CZU: 343.122/123:004:343.3/.7**

***Summary***

*At present, the world legislative system is undergoing a metamorphosis of changes, which are in step with the latest events, which are taking place internationally, influenced by several situations that partially or totally change some legislative practices. The act of notification defined by the notion of complaint. In the 21st century it can already have an electronic form, which is characterized by a very useful and practical one. This method was implemented with the impossibility of people to present themselves at the headquarters ,of the criminal investigation bodies in order to file the complaint. One of the many reasons is the global epidemiological situation that has settled in people's daily lives for almost three years. As a result, it does not allow certain categories of people to move around, being in isolation.*

***Keywords:*** *complaint ,criminal investigation, electronic form, epidimiologic, signature, global epidimiologic situation, legislative practice, isolation, metamorphosis*

La momentul actual sistemul legislativ mondial trece prin o metamorfoza a schimbărilor care merg în pas cu ultimele evenimente, ce au loc pe plan internaţional influenţate de mai multe situaţii care modifică parţial sau total unele practici legislative. Actul de sesizare definit prin noţiunea de plângere în secolul XXI deja poate purta şi o formă electronica acesta fiind caracterizată ca una foarte utilă şi promptă. Această metodă a fost implementată odată cu imposibilitatea oamenilor de a se prezenta la sediu organelor de urmărire penală pentru a depune plângerea, unul din mai multe motive ar fi chiar situaţia epidemiologică mondială care sa instalat în viaţa de zi de zi a oamenilor deja aproape de trei ani, ca rezultat nu permite unor categorii de persoane să circule, aflându-se în izolare/autoizolare.

După cum ştim săvârşirea unei infracţiuni duce la naşterea unui raport juridic de drept penal care precede ca rezultat cu dreptul statului de a trage la răspundere penală persoana vinovată, urmată cu aplicarea pedepsei corespunzătoare Statul se implică prin organele competente să soluţioneze cauzele penale. Aceste organe nu işi pot începe activitatea în lipsa sesizării lor în condiţiile prevăzute de lege şi de persoanele expres stabilite de legiuitor Pentru a înţelege mai uşor trecerea de la etapa iniţială a formei şi importanţei actului de sesizare la forma care o are în

ziua de azi propunem să numerotam unele personajele notorii care au pus umăr la umăr pentru ca noi astăzi să avem o teorie procesuală corectă.

Dreptul penal şi procedura de judecată se aplicau încă din vremuri îndepărtate cum ar fi timpul de domnie a lui Burebista când a fost adoptat şi aplicat Primul cod de procedură penală concomitent cu. apariţia Codului penal în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza [1] care la rândul său sa inspirat din Codul de instrucţie criminal acesta a fost adoptat la 180.

Un moment destul de important a fost elaborarea Codului penal din 1864, într-un termen record, timp de o singură şedinţă de către Adunarea Deputaţilor .Modificările au fost acceptate unanim, au fost şi dezbateri dar sa ajuns la un acord comun. Necesitatea schimbărilor a fost una primordială deoarece timp de aproape trei sferturi de secol nu au avut loc acele modificări de care avea nevoie statul. Printre primii autori care au cercetat mai detaliat dispoziţiile dreptului procesual penal şi implicit a actelor de sesizare este Ioan Tanoviceanu care era un academician de excepţie, jurist, şi un minunat profesor de drept. Una dintre lucrările sale de excepţie fiind şi una principală a fost Cursul de drept penal şi procedură penală editat în trei tonuri în 1912 [2] şi 1913 [3] din care se desprind o mulţime de idei care sunt discutate şi analizate la momentul de fată. Actul de sesizare în lucrările sale bazat pe normele de bază a dat naştere noţiunii de denunţ, care fără doar şi poate regăsit în Codul de procedură penală a lui Carol al II-lea, care a fost promulgat în martie 1936, în cartea a doua Titlul 1 Capitolul al 2, întitulat ,,Denunţul şi plângerea [4],, În art. 186 era caracterizat denunţul în timp ce plângerea la art.187, ultimei i se aplicau dispoziţiile referitoare la denunţ. La elaborarea codului au participat nume din cadrul juriştilor vremii, menţionând pe Ion Tanovicianu, Vespian Pella, Traian Pop, Vintilă Dongoroz absolvenţi a celor mai emerite universităţi din Romania care îsi aveau sediu la Iaşi, Cluj, Bucureşti.

Un loc de frunte îl are şi marele academician, profesor Grigore Gr. Theodoru care avea opinia următoare ,,Modul de sesizare a organelor de urmărire penală este în primul rând un mijloc prin care organul de urmărire penală ia cunoştinţă despre săvârşirea unei infracţiuni dar modul de sesizare nu este numai un mijloc de informare, ci are efectul juridic de a obliga organul de urmărire penală de a se pronunţa cu privirea la începerea sau neînceperea urmăririi penale pentru infracţiunea cu care a fost sesizat,, bib 242, p.82 [5].

Apariţia în practica mondială a fenomenului plângerii electronice ca rezultat în urma dezvoltării tehnologiei informaţionale mondiale a aprins un şir de discuţii referitor la momentul dacă îndeplineşte sau nu toate condiţiile legale pentru a fi acceptată ca plângere, secolul XXI se caracterizează prin o perioadă de mutaţie informaţională ,printre domeniile vizate este enumerat şi domeniul juridic mondial, care a suferit o mulţime de schimbări benefice care oferă omenirii posibilitatea de a acţiona rapid şi corect în unele situaţii dificile, când chiar acelaşi oficiu teritorial de poliţie care este departe de domiciliu sau victima nu poate să se prezinte la organul de urmărire penala pentru a depune personal plângerea.

Încă un exemplu la nivel naţional este depunerea plângerii în format electronic pe pagina oficială a Ministerului Afacerii Interne [6], rubrica petiţii online unde este deja plasat formularul, care are un format foarte simplu, unde cetăţenii completează cu informaţia deţinută referitor la săvârşirea infracţiunii necesare pentru justa soluţionare a cauzei. Plângerea este recepţionată prompt de către persoana responsabilă din cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Petiţia se depune în scris sau în formă electronică în limba de stat sa într-o altă limbă în conformitate cu Legea cu privire la funcţionarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova.) [7] Petiţia în formă electronică trebuie să corespundă cerinţelor faţă de documentul electronic,inclusiv aplicarea semnăturii digitale, în conformitate cu legislaţia în vigoare**.** Toate aceste norme sunt stipulate expres în Legea nr.190 din 19-07-1994 [8] La fel Codul de procedură penală al Republicii Moldova expres stabileşte că plângerea în formă electronică îndeplineşte condiţiile de formă numai dacă este certificată prin semnătură electronică, în conformitate cu prevederile legale. Forma este o condiţie de valabilitate şi în cazul plîngerii electronice, ea trebuie să corespundă cerinţelor legale stipulate de legiuitor.

Necesitatea aplicării în practică a fenomenului plângerii electronice este conexat cu apariţia Legii cu privire la semnătura electronică şi a documentului electronic nr.91 din 27.06.2014 privind semnătura electronică şi documentul electronic. [9] În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) şi (2) din Legea adnotată, se stabileşte regimul juridic al semnăturii electronice şi al documentului electronic, inclusiv cerinţele principale faţă de valabilitatea acestora şi serviciile de certificare limitând modul de utilizare a documentelor. În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) şi (2), semnătura electronică, indiferent de gradul de protecţie de care dispune, produce efecte juridice şi este acceptată ca probă, inclusiv în cadrul procedurilor judiciare, chiar dacă se prezintă în formă electronică ,nu bazează pe un certificat eliberat de un prestator acreditat de servicii de certificare, nu se bazează pe un certificat calificat al cheii publice, nu este creată prin intermediul dispozitivului securizat de creare a semnăturii electronice.

Concomitent, semnătura electronică avansată calificată are aceeaşi valoare juridică precum şi semnătura olografă. Potrivit art. 13 din Legea privind semnătura electronică şi documentul electronic, documentul electronic semnat cu semnătură electronică avansată calificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Documentul electronic - plângerea ca act de sesizare poate fi semnat cu semnătură electronică şi este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Actele normative sau acordul părţilor privind aplicarea semnăturilor electronice care stabilesc cazurile de recunoaştere a documentelor electronice, semnate cu semnătură electronică simplă sau cu semnătură electronică avansată necalificată, asimilate, după efectele lor, cu documente analoage pe suport de hârtie, semnate cu semnătură olografă, trebuie să prevadă modalitatea de verificare a semnăturii electronice, precum şi obligaţiile părţilor privind confidenţialitatea şi răspunderea materială.

În cazul în care, conform Legii nr.91 din 27.06.2014, art.5 al.2 privind semnatura electronică şi documentului electronic , se cere ca documentul să fie perfectat sau prezentat pe suport de hârtie şi semnat cu semnătură ologrfă, documentul electronic se consideră a fi corespunzător acestei cerinţe. În cazul în care, conform legislaţiei, se cere ca documentul pe suport de hârtie să fie autentificat cu ştampilă, documentul electronic se consideră a fi corespunzător acestei cerinţe.

Cu o singură semnătură electronică pot fi semnate câteva documente electronice legate între ele (setul de documente electronice). În cazul semnării cu semnătură electronică a setului de documente electronice, fiecare document inclus în acest set se consideră semnat cu acelaşi tip de semnătură electronică. Modul de utilizare a documentelor electronice în cadrul procedurilor judiciare este reglementat de legislaţia procesuală.

Documentul electronic este echivalat, după valoarea sa probantă, cu probele scrise sau mijloacele materiale de probă şi nu poate fi respins în calitate de probă pentru motivul că are o formă electronică. În cazul în care legislaţia prevede înregistrarea de stat a documentului, documentul electronic se supune înregistrării. Toate exemplarele identice ale documentului electronic sunt considerate originale şi produc aceleaşi efecte juridice. În cazul în care o persoană creează un document electronic şi un document pe suport de hârtie, identice după conţinut, ambele se consideră documente de sine stătătoare şi originale. Copie a documentului electronic se consideră reprezentarea (redarea) acestuia pe suport de hârtie, într-o formă perceptibilă. Copia documentului electronic se autentifică în modul prevăzut de legislaţie pentru autentificarea copiilor documentelor pe suport de hârtie şi conţine menţiunea despre faptul că este copie a documentului electronic.Conform prevederilor art. 14 al Legii nr. 91 din 27.06.2014 documentul electronic poate fi utilizat de către persoanele fizice şi juridice în toate domeniile de activitate în care este posibilă utilizarea mijloacelor tehnice şi de program ce permit crearea, prelucrarea, expedierea, recepţionarea, păstrarea, modificarea şi/sau nimicirea informaţiei în formă electronică. Documentul electronic poate fi utilizat în scopul expedierii informaţiei, ţinerii corespondenţei, întocmirii actelor juridice, precum şi în calitate de document care reflectă fapte economice. Este de menţionat faptul că documentul electronic trebuie să corespundă unor cerinţe legale pentru a produce efecte juridice. Astfel, potrivit art. 15 din Legea privind semnătura electronică şi documentul electronic, cerinţele principale ale documentului electronic sunt: să fie creat, prelucrat, expediat, recepţionat, păstrat, modificat şi/sau nimicit cu ajutorul mijloacelor tehnice şi/sau de program;să conţină, pentru confirmarea autenticităţii acestuia, una sau mai multe semnături electronice ce corespund condiţiilor şi cerinţelor stabilite de legea în referinţă; să fie creat şi utilizat prin metode şi într-o formă ce ar permite identificarea semnatarului;să fie afişat într-o formă perceptibilă; să permită utilizarea sa repetată.

De reţinut şi faptul că verificarea autenticităţii documentului electronic se efectuează prin verificarea, cu ajutorul dispozitivelor de verificare a semnătu-

rii electronice şi/sau a produsului asociat semnăturii electronice, a autenticităţii acestei semnături. A se vedea alin. (2) art. 16 din Legea nr. 91 din 27.06.2014 privind semnătura electronică şi documentul electronic. Publicată la 04.07.2014 în Monitorul Oficial nr. 174-177 art. 397.

Aşadar, analizând prevederile art. 262 şi 263 CPP, [10] constatăm că aceste norme nu acordă dreptul persoanelor de a se adresa organului de urmărire penală prin plângere electronică, precum şi nu reglementează procedura depunerii, înregistrării şi examinării acesteia. Într-o altă ordine de idei, aceste norme nici nu interzic persoanelor de a se adresa organului de urmărire penală prin plângere electronică. Pentru o cercetare mai amplă au fost analizate şi alte acte normative din domeniul documentelor electronice şi al semnăturii electronice. Analizând normele indicate supra observăm că legislaţia naţională acordă dreptul persoanei să se adreseze organelor de stat prin intermediul sistemului electronic, prevede procedura şi conţinutul adresării, acordă dreptul semnării actelor prin semnătura electronică. În acelaşi timp,legislaţia procesual penală recunoaşte în calitate de mijloc material de probă documentele în format electronic, acordă dreptul organului de urmărire penală să citeze persoane prin intermediul mijloacelor electronice, să aducă la cunoştinţă unele materale. Din cele ce urmează, respectându-se principiul accesului liber la justiţie, consider că victima infracţiunii poate să se adreseze organului de urmărire penală prin plângere electronică, cu condiţia că aceasta corespunde formei şi conţinutului legii, implicit prin aplicarea semnăturii electronice.

Aş vrea să menţionez şi faptul că la 17.03.2020, prin Hotărârea Parlamentului nr. 55, în Republica Moldova a fost declarată stare de urgenţă [11] în continuare la 24.03.2020 Comisia pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova, în conformitate cu art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgenţă, de asediu şi de război [12] art. 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 55/2020 privind declararea stării de urgenţă, punctele 6, 7, 8 şi 9 din Regulamentul Comisiei pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1340/2001, [13] a emis Dispoziţia nr. 4.15 Potrivit pct. 25 a dispoziţiei respective contestaţia împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenţionale se depune, inclusiv prin intermediul poştei electronice, la autoritatea din care face parte agentul constatator, care a examinat cauza, conform competenţei teritoriale. În conformitate cu dispoziţiile pct. 32 al acestei Dispoziţii, inclusiv prin poşta electronică, şi, la cerere, celor prezente, faptul expedierii consemnându-se în dosar. Conform prevederilor pct. 34 al Dispoziţiei nr. 4 din 24.03.2020 a Comisiei pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova hotărârile judecătoreşti contravenţionale, pot fi atacate cu recurs, care poate fi depus şi prin poştă electronică, pentru a se repara erorile de drept. Analizând aspectele respective, concluzionăm că, odată ce contestaţiile pot fi depuse prin poştă electronică, hotărârile judecătoreşti pot fi remise părţilor prin intermediul acestui mijloc electronic, atunci şi o plângere electronică poate fi depusă organului de urmărire penală în vederea începerii procesului penal. Aceste reglementări deja au obţinut şi o nuanţă practică .Apare doar

întrebarea dacă în cazul depunerii plângerii electronice se vor respecta dispoziţiile art. 263 alin. (7) CPP care stipulează că persoanei care depune denunţ sau plângere i se explică răspunderea pe care o poartă în caz dacă denunţul sau plângerea este intenţionat calomnios/oasă, fapt care se consemnează în procesul-verbal sau, după caz, în conţinutul denunţului sau al plângerii şi se confirmă prin semnătura persoanei care a depus enunţul sau plângerea. În vederea respectării acestei prevederi, venim cu urmatoarea recomandare - persoana care recepţionează plîngerea trebuie sa deţina semnatură electronică care să certifice ca anume ea are dreptul sa primească actul de sesizare si sal semneze electronic personal sau în numele instituţiei în care activează şi să fie clar stipulat în lege că organul de urmărire penală, după recepţionarea plângerii electronice, în cazul în care în conţinutul acesteia persoana nu a menţionat despre faptul că cunoaşte prevederile art. 311 Cod penal să remită, la aceeaşi adresă electronică de la care a parvenit plângerea, un mesaj prin care să explice victimei răspunderea pe care o poartă în cazul în care denunţul sau plângerea este intenţionat calomnios/oasă şi să solicite confirmarea acestei avertizări prin semnătură electronică. Prin această modalitate considerăm că vor fi respectate cerinţele unei sesizări ale organului de urmărire penală, iar ultimul va reacţiona prompt la ea şi va acţiona în vederea respectării accesului liber la justiţie şi va proceda la efectuarea acţiunilor procesuale ce se impun în vederea cercetării obiective, complete şi sub toate aspectele a circumstanţelor cauzei. Propunerea mea este ca cetaţenii să fie informaţi cît mai rapid referitor la această posibilitatea , de a depune online plîngerea o metoda rapida, comodă, si nu în ultimul rînd accesibilă pentru o societate unde informaţia electronică reprezintă un factor de probă important pentru justa solutionare a cauzelor.

Astfel o reglementare similară care are o tangenţă cu procedura de elaborare a unei plîngeri electronice si procesare de către organele competetente o gasim în Regulamentul privind procedura de acreditare a prestatorilorde servicii de certificare [14] în domeniul aplicării semnăturii electronice Prezentul Regulament este elaborat în conformitate cu prevederile Legii nr. 91 din 29 mai 2014 cu privire la semnătura electronică şi documentul electronic şi stabileşte procedura de acreditare a prestatorilor de servicii de certificare în domeniul aplicării semnăturii electronice (în continuare - prestator) la organul abilitat prin lege cu elaborarea şi promovarea politicii de stat şi cu exercitarea controlului în domeniul aplicării semnăturii electronice - Serviciul de Informaţii şi Securitate al Republicii Moldova (în continuare - organ competent). Prestatorii de servicii de certificare în domeniul aplicării semnăturii electronice avansate calificate se supun acreditării obligatorii. Prestatorii de servicii de certificare în domeniul aplicării semnăturii electronice simple şi a semnăturii electronice avansate necalificate beneficiază de dreptul de a trece procedura de acreditare la propria discreţie. Depunerea plîngerii la fel ca cererea pentru certificare a semnaturii electronice ca propunere poate fi depusă prin completarea modelului atasat pe saitul web al MAI unde se indiucă funcţia, numele, prenumele conducătorului persoanei juridice, numărul buletinului de

identitate, numărul de identificare a persoanei fizice (IDNP), informaţii de contact (numărul de telefon, fax, adresa poştală, e-mail).

Aş propune ca termenul de răspuns să fie unul nu mai mare de 24 ore urmată cu verificarea informaţiei de către organele competetente, cu menţiunea privind data primirii documentelor, autentificată prin semnătura persoanei responsabile. Examinarea în cadrul controlului complex, organul competent este abilitat să verifice autenticitatea plîngerii, să evalueze informaţiile referitoare la procedurile de securitate, Interesele persoanei sunt prioritare comform art.16 din Constituţia Republicii Moldova, respectarea şi ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului, toţi cetăţenii Republicii Moldova sînt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice fără deosebire de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau origine socială

În urma controlului complex privind respectarea cerinţelor în domeniul semnăturii electronice pe plângerea este necesar ca persoana să fie preîntâmpinată referitor la răspunderea care o poartă în caz că plângerea este una falsă sau calomnioasă, si este precedată de un scop meschin conform art. 311 Cod Penal al RM [15]. Această incriminare urmăreşte scopul de a evita desfăşurarea urmăririi penale împotriva unei persoane nevinovate. Pentru ca persoana să cunoască răspunderea care o poartă automat după primirea plângerii electronice autorităţile trebuie să trimită un mesaj prin intermediu poştii electronice, adresa care trebuie indicată în conţinutul actului de sesizare transmis autorităţilor sau pe numărul de telefon al victimei sau a persoanei care o reprezintă, în caz că nu are postă electronică. Decizia privind refuzul înregistrării plângerii trebuie să conţină motive întemeiate de refuz şi referinţe obligatorii la actele legislative şi normative care au fost încălcate. Decizia trebuie comunicată cât mai repede Refuzul înregistrării nu poate împiedica depunerea repetată a plângerii în vederea înregistrării, dacă au fost înlăturate cauzele care au servit drept temei pentru refuzul înregistrării. Această procedură trebuie implementată cât mai rapid pentru a evita unele lacune în buna desfăşurare a urmăririi penale. Actul de sesizare este fundamentul începerii urmăririi penale, şi din acest motiv procedura trebuie perfectată în aşa fel ca să fie una rapidă, corectă, contemporană.

**Referinţe bibliografice:**


1. Al Cuza. Codul penal 1864.
2. Tanoviceanu I., Curs de drept penal, Bucureşti, Atelierele Grafice SOCEC Co Societatea Anonimă, 1912.
3. Tanoviceanu I ., Curs de drept Procesual Penal, Bucureşti , Atelierele Grafice SOCEC Co Societatea Anonimă, 1913.
4. Carol al 2. Codul de procedură penală promulgat în martie 1936.
5. Theodoru Gr. Drept Procesual penal, partea generală: Editura Cugetarea, Iaşi, 1996.

6. Poliţia Republicii Moldova. [citat 20.12.2021]. Disponibil: https://politia.md/ro/content/petitii-line
7. Legea nr.234 din 16.12.2020 cu privire la funcţionarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.533-357, art.274, din 22.12.2020.
8. Legea nr.190 din 19.07.1994 cu privire la petiţionar. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 08.09.1994, nr.4, art.47.
9. Legea nr. 91 din 27.06.2014 privind semnătura electronică şi documentul electronic. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 04.07.2014, nr. 174-177.
10. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr.122 din 14.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova,* 05-11-2013, nr. 248-251, art. 699.
11. Hotărârea Parlamentului nr. 55 din Republica Moldova referitor la starea de urgenţă. din 17.03.2020.
12. Legea nr. 212 din 24.06.2006 privind regimul stării de urgenţă, de asediu şi de război. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 06-08-2004, nr. 132-137, art. 696.
13. Hotărâre nr.1340 din 04.12.2004 cu privire la Comisia pentru Situaţii Excepţionale a Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 11.12.2001, nr. 150-151, art. 1387.
14. Hotărâre nr.95 din 07.02.2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de acreditare a prestatorilor de servicii sociale.
15. Codul penal al Republicii Moldova, nr.985 din 18.04.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 14-04-2009, nr. 72-74, art. 195.